

KULTURA: První sešity Knihovny Václava Havla

25.1.2010 neviditelnypes.cz str. 0 Neviditelný pes / Kultura

Neviditelný pes, Miroslav Šigl

Podobná knihovna je zatím v Evropě jediná. Nachází se ve starém domě na Starém Městě pražském v Řetězové ulici a v jejím čele stojí literární historik a pedagog Univerzity Karlovy Martin C. Putna (*1968). Vzorem k jejímu vybudování byly prezidentské knihovny, jaké mají téměř všichni prezidenti USA. Ve své preambuli uvádí, že „slouží k dokumentaci, výzkumu a propagaci života, díla a myšlenek Václava Havla, dramatika, bojovníka za svobodu, organizátora české a středoevropské nezávislé kultury, vězně svědomí, vůdce sametové revoluce roku 1989, československého a českého prezidenta, „českého mýtu“ a jedné ze světových morálních autorit 20. století.“

Její tři další pracovníci postupně shromažďují a do digitální podoby převádějí všechny dostupné podklady, nejen díla Václava Havla v češtině a přeložená již do mnoha jazyků světa, ale také vzpomínky pamětníků, fotografie, další artefakty, zvukové nahrávky, videozáznamy. Školám i další veřejnosti jsou v nabídce výukové či přednáškové programy, seznamující blíže s dílem autorovým, tudíž i s dobou nesvobody před listopadem 1989 a rozvojem svobodného a demokratického státu.

Na její půdě už odeznělo několik seminářů a besed v galerii Montmartre, která slouží též jako divadelní pódium. V besedách se navazuje na tradiční diskusní pořady zvané Amálie (jméno podle vily patřící k poleší obce Lány), kterých Václav Havel při své prezidentské funkci uspořádal v této vile celkem 77. Úspěšná byla beseda „Já prostě nemůžu jinak“, v níž bývalí vězni svědomí vzpomínali (vesele i vážně) na dobu nesvobody, podobně tomu bylo s besedami o ženských bytových seminářích. Veřejnost sem přivedly výstavy snímků rovněž z doby tzv. normalizace, nazvané „Absurdistán“ a druhá „Bezčasí“. Svou křest zde měla kniha „Na věčné časy“ a již první publikace z edice „Sešity Knihovny Václava Havla“.

Texty první z nich představují verše českého undergroundu 70. a 80. let, jimiž autoři Ivan Martin Jirous, Fanda Pánek, Egon Bondy, Vratislav Brabec, Jaroslav Hutka a také Václav Havel čelili marasmu a nepřijatelnému životnímu stylu, spíše však jej nebrali vůbec na vědomí. Titul tohoto Sešitu vyjadřuje určitý postesk Egona Bondyho „Měli jsme underground a máme prd“ (56 stran malého čtvercového formátu). Jak výstižné a stále aktuální je například Hutkovo čtyřverší: „Vždyť je to nerozum, zkusit se s mocným přít / mohl ses dobře mít, šlo by to zařídít, / a při tvých schopnostech pán by tě zaměstnal, / stačilo pochopit, stranou bys nezůstal...“ Trochu rozmařile se na těch stránkách plýtvalo místem, ukázek by jistě bylo mnohem víc.

Podněcování a trest je název druhého Sešitu s podtitulem Téměř další divadelní hra Václava Havla (120 stran), k jejímuž vydání v době samizdatu již nedošlo vlivem překotných listopadových událostí 1989, před nimiž byla sepsána. Na své vydání si musela počkat až do těchto dnů. Ostře sledované hlavní soudní líčení ve věci Václava Havla z 21. února 1989 je autenticky zaznamenáno včetně obžalovacího spisu, průběhu procesu, jak v něm vystupovali soudkyně, obhájce, prokurátor obžalovaný a svědkové. Posléze rozsudek, zdůvodněné odvolání V. Havla formulované obhájcem, další odvolání proti rozsudku napsala manželka Olga Havlová a jeho bratr Ivan M. Havel. Čtení úřední, ale také svěží, bystré a rozhodné ve vyjadřování obžalovaného, k němuž čtenář nutně získává čím dál větší důvěru až po obdiv, který si bezesporu za své postoje zaslouží.

Pozoruhodné jsou Sešity 3 „Havel je uhlík“, v nichž filozof a jeden z prvních mluvčích Charty, dnes emeritní profesor Univerzity Karlovy, Ladislav Hejdiček (*1927) se zamýšlí v několika textech (112 stran) nad otázkami Dramatik, nebo politik?, Havel-filozof?, Intelektuál a politika, Svoboda a myšlenka lidských práv, Filozof a politická odpovědnost. V nich autor vyjadřuje například myšlenku, že pro život naší společnosti jsou důležitější dramatici než politici, dospívá k charakteristice podstatných rysů Václava Havla, kterého lze jen stěží uchopit v celku, pomáhá si otázkou ze společenské hry „Co by bylo, kdyby...“ – čili kdyby Václav Havel byl chemickým prvkem. Určitě by byl uhlíkem, bez něhož si život vůbec nedovedeme představit. Dokáže se přímo sám, ale i s pomocí dalších prvků slučovat v nejrůznějších kombinacích, ale vždycky zůstává sám sebou, otvírá další možnosti, rád experimentuje...

Spiritualita Václava Havla je obsahem připravených čtvrtých „Sešitů“, v nichž Martin C. Putna sledává zdroje Havlových filozofických textů, jichž si dosud téměř nikdo nepovšiml, jak zní anotace.

Jsou k užítku podobné eseje a texty, protože teprve nyní po tom všem „prezidentování“, v němž si užil slávy i skandálů, poct nejvyšších a útoků zvláště na domácí scéně, se Václav Havel vrátil ke své dramatické práci. Jeho život a dílo lze rozebírat z mnoha stránek – vážně i úsměvně, jak ostatně sám si je vědom široce rozevřeného vějíře svých myšlenek, svého usilování, kde nechybí snad jediná z lidských vlastností, jak je za svůj život poznáváme. Přitom žádná z nich neubírá na jeho významu. To je sympatické i pro ty, kteří chtějí život a dílo Václava Havla vykládat.

http://neviditelnypes.lidovky.cz/kultura-prvni-sesity-knihovny-vaclava-havla-f3w-p_kultura.asp?c=A100124_115604_p_kultura_wag